EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 12 06
COM(2023) 950 final

2023/0461 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtoje Partnerystės taryboje, dėl pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomų taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas susijęs su sprendimu, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtos Partnerystės taryboje. Sprendimas susijęs su numatomu priimti sprendimu iš dalies pakeisti ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 5 priede nustatytas pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomas taisykles dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių, kad 5 priedo 1 SKIRSNIO konkretiems produktams taikomų taisyklių taikymo laikotarpis būtų pratęstas iki 2026 m. gruodžio 31 d. ir kad būtų nutrauktas 2 SKIRSNIO konkretiems produktams taikomų taisyklių taikymas. Be to, 68 straipsnio taikymo sritis pakeičiama siekiant patikslinti, kad tai yra vienkartinis konkretiems produktams taikomų taisyklių pratęsimas, taip pat vienkartinis šių taisyklių esmės pakeitimas 5 priede nurodytiems produktams.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Europos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas

Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu (toliau – ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas), be kita ko, nustatomos Sąjungos ir Jungtinės Karalystės prekybą reglamentuojančios taisyklės. Šios taisyklės apima kilmės taisykles, kuriose nurodoma, kaip galima nustatyti, ar produktas yra kilęs iš Sąjungos arba Jungtinės Karalystės. Susitarimu nustatytas lengvatinis režimas gali būti taikomas tik ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo šalies kilmės produktams.

Susitarimas įsigaliojo 2021 m. gegužės 1 d.

2.2. Partnerystės taryba

ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigta Partnerystės taryba prižiūri, kaip siekiama Susitarimo tikslų, taip pat prižiūri ir palengvina jo įgyvendinimą ir taikymą. Ją sudaro Sąjungos ir Jungtinės Karalystės atstovai ir ji priima sprendimus bendru sutarimu.

ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 68 straipsniu Partnerystės tarybai suteikiami įgaliojimai iš dalies keisti su kilmės taisyklėmis susijusias nuostatas.

2.3. Numatomas Partnerystės tarybos aktas

Partnerystės taryba, taikydama rašytinę procedūrą, turi priimti sprendimą dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių kilmės taisyklių (toliau – numatomas aktas).

Numatomu aktu keičiamas ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 5 priedas ir 68 straipsnis, siekiant užtikrinti, kad:

- iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojančių pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomų kilmės taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių taikymas būtų pratęstas iki 2026 m. gruodžio 31 d., ir
- partnerystės taryba nebegalėtų dar kartą keisti į ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 3 ir 5 priedus įtrauktų kilmės taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių.

Kaip numatyta Susitarimo 10 straipsnyje, numatomas aktas Šalims taps privalomas pagal: „Partnerystės tarybos priimti sprendimai yra privalomi Šalims ir visiems pagal šį Susitarimą ir papildomuosius susitarimus įsteigtiems organams“.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 5 priede numatytas laipsniškas konkretiems produktams taikomų kilmės taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių įsigaliojimas.

Dėl pasaulinio saugumo, ekonominių ir prekybos aplinkybių, įskaitant Rusijos agresiją prieš Ukrainą, COVID pandemiją, konkurenciją dėl tarptautinių subsidijų paramos schemų ir jos padarinius (sparčiai didėjančias energijos kainas, didelę infliaciją), kai kurios investicijos į Europos baterijų ekosistemą buvo atidėtos. Dėl to ES gaminamoms elektrinėms transporto priemonėms reikalingų elektros baterijų pasiūla buvo nepakankama.

Todėl ES pramonės atstovai išreiškė susirūpinimą, kad Europos automobilių eksportas į Jungtinę Karalystę neatitiks šių kilmės taisyklių, kurias numatoma taikyti nuo 2024 m. sausio 1 d., todėl tiems eksportuojamiems produktams bus taikomi muitai ir sumažės jų konkurencingumas JK rinkoje.

Numatomu aktu siekiama suteikti pramonei tarpinį mechanizmą, leidžiantį iki 2026 m. gruodžio 31 d. toliau taikyti dabartines, ne tokias griežtas konkretiems produktams taikomas kilmės taisykles dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių.

Vis dėlto svarbiausias šių kilmės taisyklių tikslas – skatinti investicijas į baterijų gamybos pajėgumą ES ir Jungtinėje Karalystėje. Todėl nuo 2027 m. sausio 1 d. bus taikomos Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 3 priede nurodytos konkretiems produktams taikomos kilmės taisyklės, kaip buvo numatyta iš pradžių.

Be to, nereikėtų toliau atidėti šių taisyklių taikymo. Todėl numatomu aktu panaikinama galimybė taikant tą pačią procedūrą pratęsti laikinųjų konkretiems produktams taikomų kilmės taisyklių taikymą. Be to, numatomu aktu panaikinama galimybė keisti konkretiems produktams taikomų taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių esmę.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais *„nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą.“*

Sąvoka *„teisinę galią turintys aktai“* apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau *„gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“*[1].

[1] 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas Vokietija / Taryba, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Partnerystės taryba yra susitarimu, t. y. Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu, įsteigtas organas.

Aktas, kurį turi priimti Partnerystės taryba, yra teisinę galią turintis aktas. Numatomas aktas bus privalomas šalims pagal Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 10 straipsnį.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su bendra prekybos politika.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 207 straipsnis kartu su 218 straipsnio 9 dalimi.

5. NUMATOMO AKTO SKELBIMAS

Partnerystės tarybos aktu bus iš dalies pakeistas ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 68 straipsnis ir šio susitarimo 5 priedas (Pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomos taisyklės dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių), todėl tikslinga priimtą aktą paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2023/0461 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimu įsteigtoje Partnerystės taryboje, dėl pereinamojo laikotarpio konkretiems produktams taikomų taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2021 m. balandžio 29 d. Sąjunga Tarybos sprendimu (ES) 2021/689 sudarė Europos Sąjungos bei Europos atominės energijos bendrijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimą (toliau – Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimas), kuris įsigaliojo 2021 m. gegužės 1 d.;

(2) Susitarimo 2 dalies 1 antraštinės dalies 2 skyriuje ir Susitarimo 2–9 prieduose išdėstytos nuostatos dėl kilmės statusą turinčių produktų apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų;

(3) pagal Susitarimo 7 ir 68 straipsnius Partnerystės taryba gali iš dalies pakeisti 2 dalies „Prekyba, transportas, žvejyba ir kiti susitarimai“ I antraštinės dalies „Prekyba prekėmis“ 2 skyrių „Kilmės taisyklės“ ir jo priedus;

(4) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Partnerystės taryboje, nes sprendimas Sąjungai bus privalomas;

(5) Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 5 priede numatytas laipsniškas konkretiems produktams taikomų kilmės taisyklių dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių įsigaliojimas;

(6) dėl pasaulinio saugumo, ekonominių ir prekybos aplinkybių, įskaitant Rusijos agresiją prieš Ukrainą, COVID pandemiją, konkurenciją dėl tarptautinių subsidijų paramos schemų ir jos padarinius (sparčiai didėjančias energijos kainas, didelę infliaciją), kai kurios investicijos į Europos baterijų ekosistemą buvo sustabdytos arba atidėtos, taip pat lėčiau įgyvendinami svarbūs investicijų planai, kurie buvo išlaikyti nepaisant bendrų sąlygų. Tiesioginiai tų išorės įvykių padariniai, pavyzdžiui, sparčiai didėjančios energijos kainos ir aukštas infliacijos lygis, dar labiau trukdė plėtoti baterijų ekosistemą ES;

(7) ši lėtesnė, nei tikėtasi, baterijų ekosistemos plėtra privertė ES pramonės atstovus susirūpinti, kad Europos automobilių eksportas į Jungtinę Karalystę neatitiks šių konkretiems produktams taikomų kilmės taisyklių, todėl tiems eksportuojamiems

produktams bus taikomi muitai ir daromas neigiamas poveikis jų konkurencingumui JK rinkoje;

(8) todėl tikslinga suteikti pramonės įmonėms tarpinį mechanizmą. Šis mechanizmas turėtų sudaryti sąlygas baterijų pramonės įmonėms toliau plėsti veiklą ir palaikyti stiprią elektrinių transporto priemonių gamybos bazę Europoje, kuri galėtų konkuruoti tarptautiniu mastu. Taip bus užtikrinta, kad Europos automobilių eksportas į Jungtinę Karalystę galiausiai atitiktų Prekybos ir bendradarbiavimo susitarime nustatytas kilmės taisykles;

(9) šis tarpinis mechanizmas leis iki 2026 m. gruodžio 31 d. toliau taikyti dabartines konkretiems produktams taikomas kilmės taisykles dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių. Nuo 2027 m. sausio 1 d. bus taikomos Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo 3 priede nurodytos konkretiems produktams taikomos kilmės taisyklės;

(10) Prekybos ir bendradarbiavimo susitarime nustatytų elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių kilmės taisyklių tikslas – skatinti investicijas į baterijų gamybos pajėgumą ES ir Jungtinėje Karalystėje. Nesvarstomas joks tolesnis šių taisyklių atidėjimas. Todėl reikėtų panaikinti galimybę toliau keisti konkretiems produktams taikomas kilmės taisykles dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių;

(11) ES yra įsipareigojusi plėtoti ir stiprinti ES tiekimo grandines ir baterijų bei elektrinių transporto priemonių ekosistemą. Todėl vienkartinį galiojančių kilmės taisyklių taikymo pratęsimą turėtų papildyti strateginė parama baterijų sektoriui ir aktyvesnis bendradarbiavimas su pramone. Visų pirma svarbu, kad Europos automobilių pramonė padidintų savo investicijas visoje baterijų vertės grandinėje, sudarydama įsipareigojimo pirkti sutartis, kad bent 70 % baterijų paklausos būtų patenkinta iš vidaus šaltinių, ir prisidėtų prie baterijų tvarumo, atsekamumo ir žiediškumo stiprinimo pagal dabartinį *acquis* ir ypač 2023 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/1542 dėl baterijų ir baterijų atliekų[2];

(12) siekdama toliau skatinti spartesnę ir ekonomiškai efektyvesnę paramą tvariausių baterijų gamybai valstybėse narėse, Komisija sukurs specialią Inovacijų fondo priemonę[3]. Pagal šią priemonę, kuri bus pradėta taikyti 2024 m., per ateinančius trejus metus bus skirtas iki trijų mlrd. EUR finansavimas, galbūt kaip fiksuota priemoka už pagamintų baterijų pajėgumą tvariausių baterijų Europos gamintojams, o tai turės didelį papildomą poveikį visai Europos baterijų vertės grandinei, visų pirma jos pradinės grandies segmentui. Pagal šį mechanizmą turėtų būti remiamos kapitalo sąnaudos ir veiklos sąnaudos, laikantis Sutarčių, ir jis turėtų būti taikomas kartu su kitų formų parama, kurią gauna reikalavimus atitinkantys subjektai. Kvietimų teikti pasiūlymus biudžetas, tinkamumo kriterijai ir kitos šios priemonės sąlygos bus nustatyti 2024 m.;

(13) Komisija taip pat išplės šią priemonę, kad valstybės narės galėtų panaudoti savo nacionalinių biudžetų išteklius ir skirti paramą projektams, susijusiems su jų teritorijoje esančių ES tvarios baterijų gamybos pajėgumo plėtojimu, o konkurencingiausiems projektams nustatyti būtų naudojamas ES masto aukcionų

---

2 OL L 191, 2023 7 28.

3 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje, OL L 275, 2003 10 25.

mechanizmas. Taip bus išvengta baterijų rinkos susiskaidymo ES ir sumažės valstybių narių skirtingų paramos schemų kūrimo administracinės išlaidos;

(14) Komisija atidžiai stebės pirmiau aprašytą Europos automobilių pramonės dalyvavimą kuriant Europos baterijų ekosistemą. Visų pirma Komisija kas pusmetį palaikys dialogus su automobilių ir baterijų pramonės atstovais, kad nuolat vertintų pažangą siekiant pagrindinio tikslo, kad bent 70 % baterijų paklausos būtų patenkinta iš vidaus šaltinių, taip pat pramonės pasirengimą laikytis nuo 2027 m. taikytinų nuolatinių Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo kilmės taisyklių. Remdamasi šiuo vertinimu, Komisija prireikus apsvarstys papildomas geresnio reikalavimų laikymosi priemones;

(15) nors šiuo sprendimu panaikinamas vienas iš ES ir JK prekybos ir bendradarbiavimo susitarime numatytų griežtesnių kilmės taisyklių laipsniško įvedimo etapų ir todėl dabartinių kilmės taisyklių galiojimas pratęsiamas iki 2026 m. pabaigos, ES tebėra įsipareigojusi laikytis taisyklių, kurios įsigalios 2027 m. Todėl šiuo sprendimu panaikinama galimybė Partnerystės tarybos sprendimu toliau keisti konkretiems produktams taikomas kilmės taisykles dėl elektros akumuliatorių ir elektrifikuotų transporto priemonių. Komisija nuolat iš naujo vertins padėtį pasaulinėse ir Europos baterijų rinkose,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Partnerystės taryboje, išdėstyta priede.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė